

вий і багато інших духовних провідників українства, їхні ідеї залишались лише ідеями – концептуально не оформленими; важливими, своєчасними, але – не завершеними [1, с. 118].

Грандіозний обсяг інформації, поточна політична боротьба, сучасна ситуація в країні свідчать, що в Україні знову на часі питання ідеалу та ідеального суспільного устрою. І хоча, як вважає М. Ліпін, українська сучасність характеризується інтенсивністю формування нових «ідолів» та «святинь», завершенням сучасної «переоцінки цінностей» і в результаті – поставанням готових «національно витриманих» цінностей та ідеалів для нового суспільства [5, с. 3], варто погодитися з тим, що «нові» ідеали та цінності не завжди є результатом творчого осмислення історичної спадщини та дійсних потреб нашого часу, що способи їх досягнення не завжди осмислені.

Саме тому розумне та творче звернення до історії філософії, осмислення та імплементація досвіду на сучасні умови є дуже важливим моментом реалізації ідеї ідеального суспільства. Нерозумний ідеал здатний зробити безглуздими минуле та теперішнє, які виступають як підготовка впровадження абстрактного образу майбутнього. У такому випадку виникає необхідність визнати безглуздість суспільного ідеалу, адже «кабо життя в цілому має сенс –

тоді воно повинно мати його у кожному свою мить... цілком незалежно від всіх можливих її змін та передбачуваного її вдосконалення у майбутньому, оскільки це майбутнє є тільки майбутнє, і все минуле та теперішнє життя у ньому не бере участі; або ж цього немає, і життя, наше теперішнє життя, безглузде – і тоді немає порятунку від безглуздості, і все прийдешнє блаженство світу не спокутує, та й не може спокутувати її...» [8, с. 147].

1. Андрущенко В. П. Філософія політики: Підручник. – К.: Знання України, 2003. – 400 с. 2. Донцов Д. Підстави нашої політики / Д. Донцов. – Відень, Видавництво Донцових, 1921. – 212 с. 3. Огородник І. В., Огородник В. В. Історія філософської думки в Україні. Курс лекцій: Навч. посіб. / І. В. Огородник, В. В. Огородник. – К., 1999. – 543 с. 4. Сморг Л. О. Естетика: Навчальний посібник / Л. О. Сморг. – Київ, Кондор, 2009. – 334 с. 5. Ліпін М. В. Ідеал та національна ідея / М. В. Ліпін // Мультиверсум. Філософський альманах. – 2006. – № 53. 6. Полисаєв О. П. Суспільний ідеал як складова трансісторичності міфологічної свідомості / О. П. Полисаєв // Вісн. Нац. авіац. ун-ту. – 2009. – № 1. – С. 161–165. 7. Гелей С. Д., Рутар С. М. Політологія: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 309 с. 8. Франк С. Л. Духовные основы общества / С. Л. Франк. – М.: Республика, 1992. – 510 с. 9. Турчин Я. Б. Суспільно-політичні погляди та державотворчі ідеали С. Шелухіна: Автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.01 / Я. Б. Турчин. – Л., 2005. – 19 с.

УДК 327.58-057.4(=161.2): 929.921

Людмила Ковтун

Український національний прапор у дослідженнях вчених української діаспори: колористичний вимір

У статті розглядається колористичний вимір державної символіки українців. Державотворчі процеси та їх «колористичний супровід» були представлені у дослідженнях українських вчених, а особливо, у розвідках вчених української діаспори. Кольори українського національного прапора належать до ключових символів українства і у державницькому, і у цивілізаційному аспектах.

Ключові слова: державотворчі процеси, колористичний вимір, синьо-жовті кольори, український прапор.

The article deals with a color dimension of the Ukrainian state symbols. State-Building processes and their «support of colors» presented in Ukrainian scholars' studies, especially in scientific researches of the representatives of the Ukrainian Diaspora. The Ukrainian national flag's colors belong to the key symbols of Ukrainians in both statehood's and civilization aspects.

Keywords: State-Building, Color Dimension, Blue and Yellow Colors, the Ukrainian Flag.

Актуальність теми дослідження зумовлена продовженням українського державотворення, як одного з важливих цивілізаційних процесів. Саме в ракурсі творення української державності варто розглядати діяльність вчених української діаспори щодо визначення кольорів українського національного прапора як ключових символів і найважливіших державних атрибутів українства. На сучасному етапі розвитку Української держави смисловим контекстом націє- і державотворення постають такі пріоритети, як гідність, права і свободи людини, соціальна справедливість, а також прагнення українців реалізувати своє природне право – посісти гідне місце в колі цивілізованих країн, що уможливить утвердження України як розвинутої європейської держави, яка має чіткі напрями політико-правового, економічного й соціокультурного розвитку.

З проголошенням незалежності Української держави у 1991 р. синьо-жовтий прапор став символом державотворчої активності українців. У Постанові Верховної Ради України «Про державний герб України» від 19.02.1992 р. № 2137-XII наголошено «важливість вживання назви кольору «синій», що є вже закріпленою в законодавчих актах України». У багатьох державницьких документах, що регламентують вживання саме синього кольору як історичної традиції українського

народу впродовж віків, було визначено важливість застосування певних кольорів у описано державного прапора, де, зокрема, йдеться про те, що не варто застосовувати терміни «блакитний», «голубий», «лазуровий», котрі до того ж мають вужче розуміння, аніж термін «синій» [6, с. 167]. У Конституції України (ст. 20) зазначено, що державною символікою України є Державний Прапор України, державний Герб України, Державний гімн України, затверджені кольори прапора. Згідно ст. 65 Конституції України громадяни повинні шанувати її символи (Постанова Верховної Ради України «Державний Прапор України» від 8 січня 1992 № 2067-XII). 23 серпня 2007 р. українською громадськістю вперше почав відзначатися на державному рівні День Державного прапора України.

Сутність державотворчих процесів незалежної української держави полягає у постанні її як розвинутої демократичної держави з утвердженням національних пріоритетів незалежності, соборності, захисту територіальної цілісності та утвердженням прав і свобод українських громадян.

Етапи розбудови національної державності на правових засадах, процес відстоювання прав українського народу на свою незалежну соборну державу, боротьба за національне визволення, за свої національні інтереси, розвиток

національної культури, науки й освіти завжди мала певний колористичний «супровід». Синьо-жовте колірне сполучення перетворилось на національні колористичні доміанти, які уособлюють державотворчі устремління українського народу.

Вчені, які належали до української діаспори, досліджували не тільки процеси націє- і державотворення, смислове наповнення української національної ідеї, але й колористичні проєкції українського національного прапора, що стали і ключовими символами, і державними атрибутами, і світоглядними доміантами українства (які мають поліваріантне тлумачення). Українську національну символіку вивчали такі вчені української діаспори, як А. Вовк, В. Трембіцький, Р. Климкевич, К. Широцький, В. Доманицький, В. Січинський та ін. Колористичний вимір українського національного прапора був предметом досліджень багатьох українських вчених: А. Гречила, Я. Ісаєвича, В. Сергійчука, Ю. Савчука, О. Братко-Кутинського, І. Кревецького та ін.

А. Гречило, досліджуючи процес становлення національної символіки України, констатує, що ще «у період ранньофеодальної монархії та формування східнослов'янської етнічної спільності побутував єдиний прапор як символ центральної влади; на етапі формування української народності (а вона складалась, як відомо, переважно на регіональній, земельній основі) з'являється велике розмаїття прапорів, позначених етнічною специфікою; і нарешті, тільки в процесі становлення української нації формується загальнонаціональна прапорова символіка» [5, с. 115]. Отже, згідно висновків А. Гречила, в історичній ретроспективі колористична символіка українського національного прапора формувалася в період становлення української нації.

Вчений української діаспори В. Трембіцький опирається у своїх дослідженнях на факти про використання жовто-синьої символіки ще в традиціях Київської Русі, зокрема, він визначає її наявність у гербах Х–ХІІ ст., жовто-синій корогві Ярослава Мудрого та золотого Ярославового тризуба на синьому тлі. С. Форманова та О. Базик підкреслюють, що українцям були властиві також і колористичні особливості християнського мистецтва, адже колористичним символом державності був золотий колір. У системі кольоровизначень українців жовтий (золотий) колір був запозичений із знамена Ярослава Мудрого із золотим тризубом. Відомо, що майже всі герби міст Київщини й України загалом обрамлялися жовто-блакитними кольорами. З ХVІІІ століття полкові й сотенні козацькі прапори Війська Запорозького все частіше виробляються з блакитного полотна, на якому жовтою фарбою наносять хрест, зорі, зброю, постаті святих [5, с. 114].

Відомо також, що окремі прапори куренів і паланок Запорізької Січі мали малиновий колір з зображенням святих або хреста, у зв'язку з чим Я. Ісаєвич відзначає, що наприкінці ХІХ століття виникло необґрунтоване твердження дослідників про перевагу малинового кольору у запорожців [8, с. 86–87]. Отже, необхідно підкреслити, що жовто-блакитний колір державницьких символів почав вживатися вже в традиції Київської Русі.

В. Сергійчук зазначає, що у пресі 1910 рр., зокрема, у часописах «Новое время», «Россия», «Московские ведомости» визначалися в якості основних визначально-державницьких кольорів України, а також «в числі давніх руських державних кольорів – синій, голубий, лазоревий, оранжевий, жовтий». Так, Галицько-Волинський герб (друга половина ХІІІ ст.) із зображенням золотого лева на голубому полі – один із найстаріших символів українських міських знаків, відомий із хроніки Зіморовича та з печатки документа 1359 р., а

також герб Галичини (м. Перемишль) – із зображенням золотого орла на голубому фоні є історичним тому підтвердженням. Відомо, що у 1410 р. жовто-блакитну хоругву підняли в Грюнвальдській битві ополченці з Львівської землі. Принагідно, що в державотворчих процесах колористична символіка України упродовж століть визначалася використанням синього та жовтого кольорів.

В. Саприков наводить колористичні дані 104 гербів України часів Російської імперії: жовтий присутній у 86, синій – в 51, білий – в 45, червоний – в 33, зелений – в 26, чорний – в 24. В гербах губерній дореволюційної України, наприклад, в гербі «Єкатеринославської губернії містився голубий щит, на якому зображено золотий вензель Катерини ІІ та дата заснування міста, Подольської губернії – золоте сонце у синьому полі, Київської губернії – архангел Михаїл у срібному одязі на синьо-жовтому полі, Херсонської губернії – на синьому полі срібний хрест, з обох боків золоті корони» [11]. В історичній ретроспективі усталено простежується традиція використання синьо-жовтої символіки України, яка перебувала у складі Російської імперії.

Відомо, що в результаті першого поділу Польщі 1772 р. Галичина потрапила під владу Австрії, наслідком чого були скасовані давні синьо-жовті символи, а для «королівства Галиції та Лодомерії» були затверджені нові герб та штандарт (колористична репрезентація була визначена спочатку як синьо-червоно-жовта, потім як синьо-червона, а після виділення Буковини 1849 р. – червоно-синя; для самої ж Буковини – синьо-червона). У березні 1848 р. в Австрійській імперії пройшла революція, відома під назвою «Весна народів», яка надала поштовх і українському національно-визвольному руху. 2 травня у Львові було створено Головну Руську Раду... І в червні 1848 р. на ратуші м. Львова з'явився синьо-жовтий прапор [7]. Вперше навесні 1848 р. у Львові конгресом Головної Руської Ради були затверджені національні та державні кольори України. «Основою синьому кольору в крайових прапорах "Королівства Галичини та Володимирії" й для Буковини був синій колір» [12]. Таким чином, у результаті міжнародного визвольного руху «Весни народів», а також у зв'язку з піднесенням українського національно-визвольного руху в кінці ХІХ ст. вже у 1848 р. була спроба затвердити національні державні кольори України.

В 1911–1913 рр. на шпальтах київських та львівських газет розгорнулася широка дискусія з приводу колористики української національної символіки, в якій брали участь І. Крип'якевич, К. Широцький, С. Томашівський. У центрі їхньої уваги гостро велася полеміка з приводу розміщення синього та жовтого кольорів на українському прапорі [14, с. 5].

В березні 1917 р. у м. Києві розпочав роботу губернський кооперативний з'їзд, на якому постало питання створення демократичної федеративної республіки Росії з національно-територіальною автономією України. На підтримку рішень з'їзду пройшла велика маніфестація українського народу з піднятими червоними та жовто-синіми прапорами (було понад 320 прапорів), це збурило хвилю маніфестацій, під час яких було піднято українські прапори по всій території України. А вже влітку 1917 р. синьо-жовті та червоні прапори майоріли на військових кораблях Чорноморської флотилії.

Необхідність творення української державної символіки набувала великої значимості у зв'язку зі створенням УНР, і з цією метою в 1917 р. Д. Антонович очолив Геральдично-прапорну комісію. М. Грушевський запропонував «як символ творчої мирної праці... – золотий плуг на синьому полі...», а навколо нього державні знаки старої України. Вінчати

гербовий щит мав голуб з гілкою оливи, як «вісник національного замирення і спокою» (подібний голуб містився ще на шляхетському гербі І. Виговського). Видатний історик зазначав, що «хотів би... в атрибутах нашого гербу бачити якнайбільше підчеркнений культурний характер нашої Нової Республіки» [13]. В. І. Сергійчук наголошує на визначальній ролі урядового затвердження державного прапора, що саме у 1917 р. Центральна Рада Української Народної республіки визнала державним жовто-синій прапор, а вже у вересні 1939 р. під час визволення західноукраїнських земель від польського поневолення ознаменувалося підняттям синьо-жовтих прапорів. За часів гетьманату Павла Скоропадського та Директорії було визначено розміщення синьо-жовтих кольорів на Українському прапорі, і з тих пір було утверджено на державному рівні національний синьо-жовтий колір українського прапора.

На Західній Україні, що територіально відійшла до Польщі, відбувся сплеск полемічних дискусій науковців з приводу розміщення кольорів на українському прапорі. Полеміка розгорталася прихильниками жовто-синього прапора, які вважали за головне притримуватися правил геральдики, де зверху розташовувався колір основного символу, а знизу – барва поля герба за прикладом німецької геральдики. З цього приводу Т. Скотинський в 1935 р. у Львові видав брошуру «Український герб та прапор» [4, с. 45]. За результатами полеміки М. Сциборський видав у 1939 р. «Нарис проекту основних законів Конституції Української держави», де було відзначено, що державними барвами Української Держави є синя і жовта. Спеціальним рішенням УНР (в екзилі) зобов'язала всі українські формації на усіх континентах у якості національного використовувати синьо-жовтий прапор. У 1992 році президент УНР (в екзилі) М. Плав'юк передавав українському уряду у Києві саме синьо-жовтий прапор [9; 4, с. 45–46].

Серед видатних постатей вчених української діаспори слід відзначити творчість відомого популяризатора української геральдики, мистецтвознавця Миколу Битинського (1893–1972), у сферу наукових зацікавлень якого увійшло вивчення державної символіки України. Художник М. Битинський розробив проекти української державної символіки, у його творчому доробку розробки ескізів Великого герба України, Великого герба Кубані, Середнього і малого державних гербів України та ін. Наукові розвідки з історії української геральдики М. Битинський видавав на шпальтах видання «Рід та Знамено», серед яких: «Українські державно-національні відзнаки» (історичний огляд української геральдики від найдавніших часів української історії до кінця козаччини), «Правильник до побудови українських родових знамен», «Хибне зображення знамена». Його праця «Державні інсигнії України: Герб, печать, прапор, гімн» містить кольорове зображення великого герба України та власні проекти українського державного прапора, а також описи прапорів європейських держав.

У 1923 р. вже як інтернований, плідно працюючи на ниві українознавства, М. Битинський видав збірник «Наша Батьківщина – Україна», перебуваючи у таборі міста Олександрово. Згодом у м. Ашафенбурзі (Німеччина) на курсах українознавства він викладав лекції з геральдики та історії українського війська. Імігрувавши до Канади, М. Битинський працював викладачем на п'ятирічних курсах українознавства імені Григорія Сковороди в Торонто та на Курсах українознавства ім. І. Котляревського при православної церкві Св. Володимира у Торонто, а з 1959–1960 рр. став

директором цих курсів. М. Битинський підготував посібник «Українське мистецтво. Ч. 1. Архітектура» [10]. Стосовно дискусійної проблематики особливостей колористики українського державного прапора УНР, а саме – розташування синього і жовтого кольорів, М. Битинський відзначав, що «ігноранція і легковаження віддавна усталених у культурному житті держав особливих знаків спричинилося до скрайньо назовні недоладних, а навіть безграмотних наших національних символів» [1, с. 49]. В еміграції митець присвятив декілька статей полеміці щодо використання кольорів на державному прапорі, підкреслюючи необхідність розташування жовтого кольору вгорі українського прапора.

Значна кількість українських дослідників на еміграції опрацьовувала також і термінологію лексичних фондів української мови, її пріоритетів на міжнародному рівні, серед яких варто згадати творчість інженера С. Риндика (автора невиданого словника машинознавства), інженера М. Савчака (автора електротехнічного словника), І. Ковалевського (автора хімічного словника), інженера М. Пежанського (автора мікрофільмування рідкісних словників), інженера К. Туркала (словник комунального господарства у співавторстві), С. Крашеніннікова (автора зоологічного словника), професора Наталію Осадчу-Янату (автора ботанічного словника) та ін.

Досить вагоме місце в дослідженнях української термінології у сфері кольоровизначень посідає творча діяльність вченого української діаспори А. Вовка, автора «Англо-українського словника назв кольорів і кольорознавства», виданого у 1986 р. у Нью-Йорку. За успіхи в розробці технології хімічних барвників український вчений А. Вовк, маючи всесвітнє визнання, отримав 52 міжнародних та 13 американських патентів. Український вчений А. Вовк наголошував, що «творення і розвиток термінології для недержавної нації, такої як наша, є, отже, завдання особливо пильне, невідкладне, але при тому й особливо трудне. Коли ж бо у вільних народів термінологія постає спонтанно, в міру потреби і розвивається невпинно, у недержавних народів цей процес залежить повністю від політичної ситуації. Тому й наша науково-технічна мова творилася і розвивалася уривчасто, принагідно, у періодах послаблення політичного й культурного утиску, здійснюваного окупантами нашої Батьківщини» [2]. Доволі показовим є «Англо-український словник назв кольорів і кольорознавства», створений за принципом міжнародної системи «Universal Color Language», над яким А. Вовк працював 15 років. Вчений вважав за необхідне у створенні словника вживати терміни: 1) різновидності кольору (яким він є), 2) ясності чи темноти кольору, а також 3) інтенсивності кольору і його чистоти (від тьмяних до яскравих). Вибір задовільних українських відповідників був важким через наявність в українській мові багатьох синонімів і паралельних морфологічних форм [3].

У співавторстві українські вчені В. Трембіцький та А. Вовк опублікували статтю «Питання визначення кольорів українського національного і державного прапора» (1984 р.), в якій висвітлюються проблеми колористики українського національного прапора. Порівнюючи розміщення барв у прапорах Української держави 1917–1920 рр., а також прапора УРСР, автори підкреслюють їх колористичну відмінність у контексті ідеологічного спрямування. Науковці стверджують, що за вимогами геральдики, державний прапор України 1917–1920 рр. мав темно-блакитний колір, який уперше було вжито на прапорі Галицького Королівства (червоного «амарантового» та темно-блакитного) та символізував «дві

основні національності Галичини: польську (червона барва), а в Архикнязівстві Буковини був синьо-червоним, де синя барва символізувала українців, червона – румунів» [12]. У прапорі УРСР проглядалася інша варіативність синього кольору – «небесно-синій», який визначається у народній традиції як колір чистого неба. На думку українських вчених діаспори В. Трембіцького та А. Вовка, кожна державна нація має усталені кольори свого прапора до найтонших нюансів різновиду кольору, його ясності та інтенсивності, що виражає національну свідомість народу в державотворчих процесах.

Таким чином, у наукових пошукуваннях вчених української діаспори активно досліджувався автентичний «колеристичний супровід» українських націй- і державотворчих процесів. Було доведено, що синьо-жовте колірне сполучення було відоме на українських теренах ще з доби Київської Русі, що синьо-жовті колористичні атрибути були наскрізними в українській історії, що ці кольори стали ключовими символами українства і в національно-державницькому (як символи втілення української національної ідеї, ідеї суверенності, соборності та незалежності держави), і в цивілізаційному аспектах (символізуючи статус України як європейського порубіжжя (де синій колір символізує Європу, а жовтий – Азію)).

1. *Битинський М.* Державні інсигнії України: Герб, печать, прапор, гімн / М. Битинський. – 1949. 2. *Вовк А.* Проблеми термінологічної праці на чужині: доповідь прочитана 5 червня 1976 року на зборах Філадельфійського Відділу Товариства Українських Інженерів

Америци / А. Вовк / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_vocab_SS6.htm#Sect6. 3. *Ганіткевич М.* Про Анатолія Вовка [Електронний ресурс] / Марія Ганіткевич. – Режим доступу: http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_vocab_SS6.htm#Sect8.3. 4. *Гречило А.* До питання про національний прапор / А. Гречило // Пам'ятки України. – 1989. – № 4. – С. 44–48. 5. *Гречило А.* Становлення українських національно-державних символів у 1917–1920 роках / А. Гречило // Записки наукового товариства ім. Т. Шевченка. – Львів, 2006. – С. 114–142. 6. *Гречило А. Б.* Українська міська геральдика / А. Гречило. – Київ; Львів: УГТ, 1998. – 192 с. 7. *Жовтоблакитний – національна гордість України* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mlu.org.ua/cms/images/Flags/prapor.pdf>. 8. *Ісаєвич Я.* Бойові прапори козацького війська (середина XVII ст.) / Я. Ісаєвич // Український історичний журнал. – 1963. – № 1. – С. 85–87. 9. *Карелін О.* Конфлікт кольорів українського прапора був започаткований галичанами [Електронний ресурс] / Олег Карелін. – Режим доступу: <http://karelin.org.ua/konflikt-koloriv/>. 10. *Кучерук О.* Микола Битинський – геральдист, історик, митець [Електронний ресурс] / О. Кучерук. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/uashch/2006_11/S398-419.pdf. 11. *Сапрыков В.* Флаг Украины [Електронний ресурс] / В. Сапрыков. – Режим доступу: <http://www.geraldika.ru/symbols/3334>. 12. *Трембіцький В., Вовк А.* Питання визначення кольорів Українського національного та державного прапора / В. Трембіцький, А. Вовк // Вісті комбата (Торонто; Нью-Йорк). – 1984. – Ч. 3 (131). 13. Українська національно-державна символіка / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/1383/file.pdf>. 14. *Шемет Г.* Символіка України: походження, традиції, доля / Г. Шемет // Вечірній Київ. – 1991. – 25 січня. – С. 3–5.

УДК =161.2(811):811.111+591.556.1(71)

Наталія Гавдида

Особливості вивчення української мови в англomовному середовищі Канади

У статті розглянуто найважливіші етапи становлення та розвитку двомовної шкільної системи у Канаді. Основну увагу приділено аналізу особливостей викладання української мови у дошкільних, позашкільних, шкільних навчальних закладах та в університетах. Простежено, як вивчення мови впливає на формування національної самоідентифікації.

Ключові слова: національна самоідентифікація, освітня система Канади, дошкільні, позашкільні, шкільні навчальні заклади, університети, двомовні школи.

The article deals with the most important stages of formation and development of bilingual school system in Canada. The main attention is paid to the analysis of the Ukrainian language teaching peculiarities on different levels: in pre-school, school, and nonschool education institutions as well as at universities. The influence of studying of language on the national identification is followed.

Keywords: National Identification, School System in Canada, Pre-school, School, Extra-School Educational Institutions, Universities, Bilingual Schools.

Провідним чинником, за допомогою якого здійснюється національна самоідентифікація, є рідна мова. Іван Огієнко слушно наголошував, що «Мова – це наша національна ознака, в мові – наша культура, ступінь нашої свідомості. Мова – це форма нашого життя, життя культурного й національного, це форма національного організування. ...І поки живе мова – житиме й народ, яко національність. Не стане мови – не стане й національності: вона геть розпорошиться поміж дужим народом» [9, с. 239–240]. Тому перед закордонними українцями, які прагнули зберегти власну національну самобутність, із надзвичайною гостротою постало питання вивчення та функціонування рідної мови в іншомовному середовищі.

На сьогодні найбільш ефективно україномовна освіта дітей здійснюється у Канаді (значною мірою завдяки активності діаспори та підтримці уряду), де вже сформувався понадсторічний досвід викладання української мови в англomовних навчальних закладах. Тому вважаємо за доцільне проаналізувати особливості вивчення української мови в освітній системі Канади.

Незважаючи на актуальність окресленої проблеми, присвячених їй наукових досліджень та публікацій не так уже й багато. У цьому контексті варто згадати професора Юрія Жлуктенка, українського мовознавця, який вивчав канадський територіальний варіант української мови з погляду контрактивної лінгвістики та соціолінгвістики [8]. Грунтовні монографії науковця «Українсько-англійські міжмовні відносини. Українська мова у США та Канаді» (1964) та «Українська мова на лінгвістичній карті Канади» (1990) присвячені особливостям взаємин між українською та англійською мовами в англomовному середовищі. У співавторстві із Ніною Іванівною Тоцькою та Тетяною Кирилівною Молодід професор Ю. Жлуктенко опублікував підручник «Ukrainian» (1973) для англomовних студентів, започатковуючи методiku викладання української мови як іноземної.

Різні аспекти україномовної освіти у навчальних закладах Канади розглядали у своїх статтях Оленка Білаш, Романа Бедрій, Людмила Божук, Володимир Євтух, Юлія Заячук, Олена Ковальчук, Світлана Романюк та інші дослідники, однак це питання дотепер залишається актуальним.